

Odposlech a záznam telekomunikačního provozu - diplomová práce

Hana Valentová, 2013

Resumé

Tato diplomová práce se zabývá právní úpravou dvou trestně procesních institutů: odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a zjišťování údajů o telekomunikačním provozu. Tyto instituty jsou obsaženy v zákoně č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále „trestní řád“). Cílem této práce je analýza této právní úpravy a jejího souladu s ochranou lidských práv, zejména práva na soukromí osob, přičemž na základě zjištěných nedostatků bych ráda navrhla možné změny této právní úpravy, které by takovým nepřiměřeným zásahům bránily.

Práce se sestává z úvodu, závěru a pěti kapitol. V úvodu se zabývám základními otázkami ohledně tohoto tématu, zejména vztahem mezi těmito instituty a lidskými právy a obecnými požadavky na jejich právní úpravu podle Listiny základních práv a svobod. Navíc je v této kapitole popsána struktura práce, její základní cíle a použitá literatura.

Kapitola první nastiňuje historii vývoje těchto institutů a skládá se ze dvou podkapitol. První podkapitola se zabývá historií odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, který je upraven v § 88 trestního řádu. Druhá podkapitola rozebírá vývoj příbuzného institutu zjišťování údajů o telekomunikačním provozu podle § 88a trestního řádu.

Kapitola druhá přezkoumává již relevantní českou právní úpravu a skládá se rovněž ze dvou podkapitol. První podkapitola se zabývá právní úpravou odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu podle § 88 trestního řádu. Tato podkapitola je rozdělena do devíti částí. Část jedna se zaměřuje na podmínky pro nařízení tohoto institutu v trestním řízení. Část dvě se zaměřuje na příkaz k nařízení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a jeho náležitosti.

Část tři popisuje orgán odpovědný za provedení odposlechu, povinnosti takového orgánu během provádění odposlechu a způsob ukončení odposlechu. Část čtyři se pak zabývá odposlechem a záznamem telekomunikačního provozu, který je nařízen bez soudního příkazu, pouze se souhlasem uživatele odposlouchávané telekomunikační stanice. Část pět se vztahuje k použití záznamu odposlechu jako důkazu v trestním řízení. Následuje šestá část, která popisuje uložení a zničení těchto záznamů, které nebyly v trestním řízení použity jako důkaz. Sedmá část pak rozebírá informační povinnost orgánu činného v trestním řízení, jenž ukončil

trestní řízení. Na takovou povinnost může navazovat zahájení přezkumného řízení ohledně příkazu k nařízení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, a to na návrh uživatele odposlouchávané telekomunikační stanice. Toto přezkumné řízení je rozebráno v části osmé. Nakonec jsou v části deváté popsány základní aspekty použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu v rámci tzv. přeshraničního odposlechu podle trestního řádu.

Druhá podkapitola se zabývá druhým institutem, kterým je zjišťování údajů o telekomunikačním provozu podle § 88a trestního řádu. Tato podkapitola má čtyři části, přičemž každá z nich pojednává o podobných aspektech jako u odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu. První část popisuje podmínky pro vydání příkazu k zjišťování údajů o telekomunikačním provozu. Část dvě a tři pojednávají o informační povinnosti a na ní navazujícím přezkumném řízení. Poslední část se zabývá možnostmi nařídít zjišťování údajů o telekomunikačním provozu i bez příkazu, pouze se souhlasem uživatele dotčené telekomunikační stanice.

Kapitola tři poskytuje přehled příslušných opatření podle německého práva. Tato kapitola se skládá ze tří podkapitol. Podkapitola jedna se zabývá opatřením, které je blízké českému odposlechu. Podkapitola dvě nastiňuje základní aspekty institutů odpovídajícím českému zjišťování údajů o telekomunikačním provozu. Podkapitola tři se zaměřuje na informační povinnost a přezkumné řízení.

Kapitola čtyři se zaměřuje na obecné problémy vyplývající ze vztahu odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a lidských práv. Tato kapitola rovněž obsahuje problematiku úniků odposlechlů.

Kapitola pět obsahuje návrhy na zlepšení české právní úpravy. Shrnutí je pak obsaženo v závěru. Ten znova opakuje základní aspekty právní úpravy. Navíc hodnotí nutnost jejích změn vzhledem k návrhům uvedeným v předešlé kapitole.

Na základě těchto shrnutí bych u odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu navrhla pouze menší legislativní úpravy. Obecně však považuji tuto úpravu za dostačující. U zjišťování údajů o telekomunikačním provozu bych ale navrhovala již podstatnější změny, protože tato úprava podle mého názoru neodpovídá požadavkům stanoveným v judikatuře Ústavního soudu České republiky a nezaručuje dostatečnou ochranu lidských práv proti zásahům státních orgánů.